

OTEVŘENÝ DOPIS GENERÁLNÍMU ŘEDITELI ČESKÉ TELEVIZE

Vážený pane generální řediteli,
jmenuji se Věra Strnadová, jsem ohluchlá a ke sledování pořadů vysílaných v televizi potřebuji skryté titulky.

Ráda bych poděkovala České televizi za to, že otitulkovala pořad Hydepark, a to v pátek dne 14. 5. 2010 ve 20.10 hodin, kdy byl vysílán rozhovor s paní Ing. Janou Bobošíkovou, která je lídryní Suverenity. O tuto stranu jsem se nikdy v minulosti nezajímala, ale díky skrytým titulkům jsem nyní mohla sledovat rozhovor, jenž probudil můj zájem a sympatie. Když si však můj těžce nedoslýchavý kolega, který pořad v hlavním vysílacím čase neviděl, chtěl pustit v noci reprízu, skryté titulky tam již nebyly! O obsah rozhovoru tím pádem přišel.

V této souvislosti si vám dovoluji položit několik otázek.

Proč nebyly skryté titulky připojeny i k repríze pořadu? Podle mého názoru je to znehodnocení práce pana Tomáše Seidla, který se velmi náročného titulkování v reálném čase zhostil opravdu skvěle. Mimochodem - je pravdou, že Česká televize v uplynulých 12 letech již dvakrát snížila odměny pro titulkáře, přičemž k poslednímu snížení došlo letos, a to o přibližně jednu třetinu původní částky? Neměla by odměna za práci během uplynulých 12 let naopak stoupat, jak je tomu v jiných oborech? Zvláště v souvislosti s poměrně rychle rostoucími životními náklady je tento krok ČT nepochopitelný. V našem zájmu je mít kvalitní skryté titulky a nechceme, aby si špičkoví titulkáři hledali jinou práci, kde sebe a své rodiny alespoň užijí. Pokud jde o ekonomickou stránku věci - i pro Českou televizi by bylo efektivnější, kdyby titulky, které již byly vyrobeny, vždy využívala i k reprízám pořadu. Z mého pohledu je neetické znepřístupnit pořad dalším sluchově postiženým divákům při repríze, byl-li ten pořad již otitulkován. Ne každý člověk se může dívat na pořad v hlavním vysílacím čase.

Tím nepochopitelnější pro nás je, že Česká televize dosud neopatřuje pořady v internetovém vysílání skrytými titulky, přestože k mnohým z nich již vyrobeny byly. To znamená, že je nemohou sledovat ani ti diváci se sluchovým postižením, kteří by si je jinak mohli pustit na internetu. To pocítujeme jako diskriminaci. Určitě by se ani slyšícím divákům nelíbilo, kdyby měli internetové vysílání veřejnoprávní televize jen jako obraz bez zvuku. Můj další dotaz tedy je, kdy už bude i vysílání České televize opatřeno skrytými titulky.

Dále bych ráda znala důvod, proč rozhovor paní Bobošíkové ze Suverenity nebyl při vysílání též tlumočen do znakového jazyka. Ti z nás, kteří jsou ohluchlí nebo nedoslýchaví, na tom byli ještě dobře, že měli alespoň jedno vysílání výše uvedeného rozhovoru v Hydeparku otitulkované. Ale co neslyšící lidé, používající při komunikaci český znakový jazyk? Mnoho mých neslyšících známých se těšilo, že bude tento pořad též tlumočen do českého znakového jazyka. Jejich očekávání vyplývalo ze skutečnosti, že lídrem Suverenity v Královéhradeckém kraji je jeden z nich. Tito lidé však byli velmi zklamáni, že tomu tak nebylo. Pokud má Suverenita neslyšícího regionálního lídra, který užívá znakový jazyk, pak musel rozhovor s lídryní této strany bez tlumočení do znakového jazyka ve veřejnoprávní televizi působit jako veřejný výsměch.

Pro skupinu neslyšících uživatelů znakového jazyka je totiž čeština druhým jazykem, který jim mnohdy nezprostředkuje plnou informaci. Je tedy velkým omylem se domnívat, že je jedno, zda je pořad otitulkovaný nebo opatřený znakovým jazykem. Kdysi jsem studovala i lingvistiku, ostatně i tématem mé diplomové práce byl znakový jazyk. Víím tedy, že čeština a český znakový jazyk nemají stejnou gramatickou strukturu, mají rozdílnou frazeologii a ani lexikálně se zcela nekryjí. Jsou to dva rozdílné jazyky. Nelze tedy tlumočení do znakového jazyka nahrazovat skrytými ani otevřenými titulky a naopak, pořady tlumočené do znakového jazyka ponechat bez titulků.

Správné by bylo zpřístupnění vysílaných pořadů oběma způsoby současně tak, jak jen to technická situace dovolí. Pro mnohé neslyšící uživatele znakového jazyka je právě tlumočení ve veřejnoprávní televizi jedinou cestou, jak získat potřebné informace, když si je nemohou z důvodu neznalosti češtiny sami někde přečíst. Jak se tedy mohou správně rozhodovat o tom, koho volit?

Pokud jsem informována, tak byli tlumočníci objednáni a zaplacení přímo paní Bobošíkovou. O tom, že tlumočení rozhovoru bylo technicky proveditelné, svědčí i "referendum" na Facebooku, kde pracovníci ČT na oficiální stránce pořadu "Hydepark" zjišťovali, jaký je názor diváků na to, zda má být rozhovor s Janou Bobošíkovou tlumočen do znakového jazyka. Úsměvně na mne působí fakt, že byli takto dotazováni ti, jichž se to netýká, protože oni sami znakový jazyk nepotřebují. Pracovník České televize se slyšících lidí táže: *"Jana Bobošíková nahlásila, že si s sebou do studia přivede dva tlumočníky do znakového jazyka. Ovšem otázka je, jestli toto umožnit, když u ostatních to tak nebylo."*

(viz http://www.facebook.com/hydeparkct24?v=wall&story_fbid=125107144170038).

Proč tomu tak u ostatních představitelů stran a hnutí nebylo, je zase otázka k zamyšlení pro mne a mnohé další. Podobné je to i s titulkováním předvolebních spotů. Jedním z důvodů může být například i to, že některé politické strany nemají o hlasy občanů s postižením sluchu zájem, anebo je, stejně jako Česká televize, nepovažují za plnoprávné voliče.

Je alarmující, že Česká televize, jako provozovatel veřejnoprávního vysílání, neumožňuje zpřístupnění předvolebních pořadů neslyšícím uživatelům znakového jazyka, kteří též mají volební právo. A to ani v případě, kdy si sám protagonista předvolebních pořadů tlumočnicka přeje, ba dokonce si jej i sám sežene a zaplatí... Nic v tom České televizi nebránilo - ani finance, ani technické překážky. Jediným důvodem byl pravděpodobně nedostatek dobré vůle a špatně pochopená role veřejnoprávní televize, jejíž vysílání by mělo být dostupné pro všechny občany bez rozdílu.

Zdravím Vás a předem Vám děkuji za odpovědi na moje dotazy.

S Vašimi odpověďmi seznámím i širokou komunitu neslyšících, nedoslýchavých a ohluchlých lidí.

S pozdravem a přáním hezkého dne,

Mgr. Věra Strnadová
*předsedkyně Komise pro skryté titulky
při Asociaci neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel v ČR*

V Liberci, dne 15. května 2010